

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ

**Матеріали
міжнародної науково-практичної
конференції**

**«СВІТОГЛЯДНІ ГОРИЗОНТИ
МІСІЇ ВЧИТЕЛЯ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

**Одеса
2019**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION «SOUTH-UKRAINIAN NATIONAL
PEDAGOGICAL UNIVERSITY
named after K. D. USHYNSKY»**

DEPARTMENT OF PEDAGOGY

**Abstracts of International
Scientific and Practical Conference**

**«THE OUTLOOK
OF NEW UKRAINIAN SCHOOL
TEACHER'S MISSION»**

Odesa

2019

УДК 373+378

С24

*Друкуються за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»
Протокол №2 від 26 вересня 2019 року*

Упорядник – кандидат педагогічних наук, доцент Галіцян Ольга Анатоліївна.

За редакцією доктора педагогічних наук, професора Княжевої Ірини Анатоліївни.

**Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції
«Світоглядні горизонти місії вчителя Нової української школи»:** збірник наукових праць // О. А. Галіцян, І. А. Княжева // Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2019. – 88 с.

ISBN 978-966-

У збірці матеріалів конференції представлено наукові розробки досвідчених учених, молодих науковців з проблеми підготовки сучасних фахівців у закладах вищої освіти. Автори у різних вимірах дослідили проблематику підготовки майбутніх учителів, фахівців мистецьких спеціальностей та презентували методичні рекомендації для Нової української школи.

УДК373+378

ISBN 978-966-

© ПДПУ імені К. Д. Ушинського, 2019

thoughts, to other cultures, values, beliefs. So, we can assume that the determining for a successful professional activity of a teacher of humanities is the presence of a humanistic outlook. Based on this, and given the need for humanization of the education sector, it makes sense to consider the concept of "humanistic outlook".

Analyzing the modern scientific foundation, one can outline the professionally significant characteristics of the future teacher's humanistic outlook, through which he expresses his attitude to the surrounding natural and social environment, such as: life optimism (feeling of confidence in the potential forces of his people and humanity, willingness to put his own efforts crises, counteracting environmental catastrophes, etc.); a sense of responsibility for the country's future; tolerance (active effort to understand the opponent's arguments and find "points of reconciliation"); pedagogical optimism (belief in the student's potential strengths and the possibilities of pedagogical science); installation on the "tomorrow's joy" of the pupil, on the achievement of considerable success in those activities to which he has a natural attraction. The humanistic worldview can also be seen as a complex qualitative formation that is transformed and reflected in the attitude towards the world, people, nature and social requirements. Thus, the development of the foundations of a humanistic worldview is a purposeful process of forming a harmonious personality, which includes the formation of such qualities as: humanity, charity, honesty, justice, tolerance in relations, sense of responsibility, self-esteem, love for Ukraine.

In the context of the analysis of scientific research by Konstantin Ushynsky, the outlook of the teacher's mission of the new Ukrainian school can be interpreted as follows: the practical aim of humanistic pedagogy can be defined as helping children to construct their autonomous inner world - "subjective reality". In this context, the main task of the teacher, in our opinion, is to facilitate the process of formation of the subjective inner world of the child.

References

1. Ushynskiy K. D. Selected Pedagogical Works / Man as a Subject of Education. Experience of pedagogical anthropology (1861). - M.: Publishing House of the Academy of Sciences of the RSFSR, 1985. - P. 461

ПЕДАГОГІЧНА АНТРОПОЛОГІЯ УШИНСЬКОГО І МАКАРЕНКА

Ткаченко Андрій Володимирович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Полтава, Україна

Комплекс питань, пов'язаних з пізнанням і прийняттям особистості учня, які свого часу Костянтин Дмитрович Ушинський влучно назвав педагогічною антропологією, сьогодні набуває особливого звучання. Для педагога Нової української школи здатність досягнути всю феноменологічну глибину поняття дитини як предмета виховання є чи не найнеобхіднішою професійною компетентністю. Разом з тим потужний розвиток теорії і практики педагогічної антропології ми знаходимо у спадщині іншого всесвітньо відомого вітчизняного педагога – Антона Семеновича Макаренка, чії ідеї і досвід досі не втрачають своєї актуальності. Визначаючи спільне та специфічне у поглядах Ушинського і Макаренка, історико-педагогічна наука робить свій посильний внесок у пізнання універсальних педагогічних закономірностей.

Компаративний аналіз педагогічної спадщини К. Д. Ушинського і А. С. Макаренка було розпочато ще наприкінці 1950-х років. В своїх роботах

Г. Алексеевич, О. Бушля, В. Лутфуллін, О. Охріменко, О. Романовський, В. Струбицький та ін. шукали аналогії й відмінності концептуальних аспектів педагогічних систем цих відомих вітчизняних діячів освіти: принципів, етичних засад, мети, завдань, засобів та методів виховання. Вчені також детально порівнювали їх аксіологічні і світоглядницькі орієнтири, характер професійної позиції, специфіку запропонованих прийомів педагогічного впливу, прихильність до «колективістської» чи «парної» педагогіки, міру єдності цілей виховання і навчання тощо.

В той же час гіпотетична спадкоємність педагогіки Ушинського і Макаренка не може розглядатися поза відомою тезою про максималістське заперечення Антоном Семеновичем педагогічних авторитетів минулого. Така позиція доволі часто декларувалася самим Макаренком, проте ми впевнені, що подібні радикальні заяви видатного педагога 20-го століття були лише риторичним прийомом в запеклій полеміці з традиційним освітнім консерватизмом. Хоча в своїх працях і виступах Макаренко майже не називає імен своїх видатних попередників, є всі підстави вважати його глибоко обізнаним з їх теоретичною спадщиною. 1905 року майбутній педагог з відзнакою закінчив однорічні педагогічні курси при Кременчуцькому міському чотирикласному училищі, 1917 року, також з відзнакою – золотою медаллю – він залишає стіни Полтавського учительського інституту. Педагогічні дисципліни були обов'язковими в обох цих навчальних закладах, при чому, як засвідчує характеристика, видана Макаренку дирекцією учительського інституту, саме до педагогіки і гуманітарних наук він виявив особливу цікавість, по яких «дуже багато читав і представляв чудові твори». Серед залишків фундаментальної і учнівської бібліотек Полтавського учительського інституту ще досі зберігаються праці таких класиків педагогіки, як М. Корф і Й. Г. Песталотці.

Хоча ми не можемо стверджувати, що Ушинський виступив безпосереднім і провідним ідейним натхненником Макаренка, але важко не звернути увагу на доволі помітні паралелі між поглядами цих діячів в контексті не лише педагогічної антропології.

Перше, що маємо зазначити, це демократизм, педагогічний оптимізм та близькість гуманістичних позицій обох просвітників. Вони одностайно вважають природу людини невичерпно багатую, не визнають її фатальної моральної зіпсованості, глибоко вірять у всесилля виховання. Уважний погляд на теоретичні і практичні здобутки Ушинського і Макаренка дозволяє визначити принаймні такі пункти їх ідейної єдності: ідея нетотожності, відносної цільової і інструментальної автономності освітнього і виховного процесів; ідея необхідності проектування людської особистості; концепція ставлення до праці як соціально-педагогічного явища; ідея забезпечення чіткості, ясності, лаконічності педагогічної вимоги, неухильності її виконання; ідея стрибкоподібності зміни характеру та поведінки людини (макаренківський метод «вибуху»); ідея про ключову роль особистості педагога; концепція згуртованості і єдності вимог педагогічного колективу; система поглядів щодо ролі і значення керівника освітньої установи; ідея тривалості і якості педагогічного колективу тощо.

Але особливо цінним, на наш погляд, є інтерпретація і інструменталізація Макаренком педагогіко-антропологічних ідей Ушинського. Як відомо, яскравою комунікативною особливістю Антона Семеновича є його соціально-перцептивна компетентність. Феномен педагогічного діагнозу у його професійно доцільних формах є одним із найцікавіших аспектів творчості Макаренка, його ми спостерігаємо як на сторінках «Педагогічної поеми», так і в інших розділах

спадщини педагога. Здатність до візуальної психодіагностики з педагогічною метою, безумовно, є цінною ілюстрацією характерологічних особливостей Макаренка як професіонала. Загальною рисою всіх описів його зовнішності виступає обов'язкове підкреслювання такої специфічної ознаки, як погляд. Суто педагогічну функцію надзвичайної професійної проникливості і пильності А. С. Макаренка не міг не відмітити навіть О. М. Горький. У цьому відношенні особливо цінне свідчення провідного педагога-дефектолога І. П. Соколянського: «Навіть пора дня і року мала значення. Тонкість розуміння «структури» особистості вихованця не “взагалі”, а в кожний даний момент настільки була вражаюча в А. С., що інколи на нетямущого спостерігача навівала якийсь забобон: «Як могла ця людина розрізнити в одному і тому ж вихованцеві залежність душевного стану вихованця від незліченної множини чинників»? [...] Такі педагогічні здібності, таку педагогічну «інтуїцію» навряд чи кому вдасться спостерігати і у педагогів нашої епохи».

Взагалі однодумність обох педагогів не може не звертати на себе увагу і замовчування Макаренком витоків багатьох аспектів своєї педагогічної доктрини, їх співзвучності з ідеями Ушинського пояснюється, можливо, лише тією природною рисою його характеру, яку інший відомий полтавець – Г. Г. Ващенко назвав «геоцентризмом».

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ К. Д. УШИНЬСЬКОГО В ТЕОРІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Осипова Тетяна Юріївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

В умовах модернізації української освіти не втратили свого значення педагогічні ідеї К. Д. Ушинського щодо визначення мети, завдань, основних принципів побудови змісту, прийомів і методів організації навчально-виховного процесу. Постійний інтерес до ідей великого вітчизняного педагога і прогресивного громадського діяча XIX століття К. Д. Ушинського сьогодні викликаний необхідністю осмислення ученими, педагогами і практиками глибинних зв'язків педагогічних явищ у їх цілісності і взаємодії в загальнокультурному історичному контексті.

Ім'я педагога і вченого Костянтина Дмитровича Ушинського стоїть у перших рядах видатних діячів просвітництва другої половини XIX століття. Він був засновником народної школи в нашій країні, творцем стрункої педагогічної системи, автором численних наукових праць і підручників, за якими навчалися мільйони дітей. Його педагогічні ідеї значно вплинули на розвиток педагогічної думки, стали досягненням світової педагогічної науки.

Видатний засновник вітчизняної педагогіки був переконаний, що педагогіці потрібна міцна наукова база, без якої вона може перетворитися на збірку рецептів і народних повчань. Постійно дбаючи про розвиток вітчизняної народної школи, К. Д. Ушинський як видатний учений особисто займався розробкою теоретичних засад педагогіки, залучав до цієї важливої справи своїх соратників і колег – однодумців Д. Семенова, Д. Модзалевського, В. Водовозова й інших; організовував творчі зустрічі із столичними педагогами, був одним із засновників та активних членів «Педагогічного товариства», в якому об'єднувалися такі видатні педагоги того часу, як Вексель, Герд, Острогорський, Паульсон, Редькін, організатором професійного руху вчителів [1, с. 22].

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ

КОСТЯНТИН ДМИТРОВИЧ УШИНСЬКИЙ – УЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ: НАРОДОЗНАВЧІ РОЗВІДКИ ТА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Kurliand Zinaida, Nozdrova Oksana

FACILITATION IN THE SYSTEM OF K. USHINSKY'S SCIENTIFIC IDEAS4

Olha Halitsan

THE NEW UKRAINIAN SCHOOL TEACHER'S HUMANISTIC OUTLOOK
(BASED ON K. USHINSKY'S SCIENTIFIC STUDIES)5

Ткаченко Андрій Володимирович

ПЕДАГОГІЧНА АНТРОПОЛОГІЯ УШИНСЬКОГО І МАКАРЕНКА6

Осипова Тетяна Юріївна

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ К. Д. УШИНСЬКОГО В ТЕОРІЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ8

Линенко Алла Францівна

ГУМАНІСТИЧНІ ІДЕЇ К. Д. УШИНСЬКОГО І ПЕДАГОГІЧНА ГЕРМЕНЕВТИКА 10

Shtainer Tetiana

CONTEMPORARY DESIGN-EDUCATION IN UKRAINE (BASED ON
K. USHINSKY'S SCIENTIFIC OPINION ON THE AESTHETIC FORMATION OF
PERSONALITY)11

Liang Jie

THE CULTURAL PREPARATION OF THE TEACHER IN THE SYSTEM OF
PEDAGOGICAL VIEWS OF K. USHINSKY12

Просенюк Анжела Іванівна

ІДЕЇ К. Д. УШИНСЬКОГО ПРО РОЛЬ СПОСТЕРЕЖЕНЬ У ПРИРОДІ НА
ЕМОЦІЙНО-ПОЧУТТЄВУ СФЕРУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ13

Дмитрищук Наталя Володимирівна

САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ ЯК ШЛЯХ ДО
КОМУНІКАТИВНОЇ САМОЕФЕКТИВНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ
К. Д. УШИНСЬКОГО15

Гетманець Наталя Юріївна

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ
В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ К. Д. УШИНСЬКОГО16

Орду Катерина Сергіївна

ВІДОБРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ К. Д. УШИНСЬКОГО В СУЧАСНІЙ
УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ18

Ромащенко Катерина Володимирівна

К. Д. УШИНСЬКИЙ ПРО МЕТОДИЧНУ ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛЯ19

СЕКЦІЯ

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ: НАУКОЗНАВЧИЙ ВИМІР

Koycheva Tetyana

FUNCTIONAL ROLE AND DETERMINANTS OF MA STUDENTS PROFESSIONAL
COMPETENCE DEVELOPMENT: PRACTICE-BASED DIMENSION21

СЕКЦІЯ

МИСТЕЦЬКІ КООРДИНАТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: МЕТОДИЧНИЙ ВИМІР ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

<i>Гузій Наталія Василівна, Лі Хан</i> ТВОРЧА ПЕДАГОГІЧНА ПОЗИЦІЯ ЯК ЧИННИК ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	50
<i>Королева Таїсія Павлівна, Ден Щенізе</i> АКТУАЛЬНІСТЬ РОЛЕВИХ ПОЗИЦІЙ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА- МУЗИКАНТА В ОБУЧЕННІ ІГРЕ НА ІНСТРУМЕНТЕ	51
<i>Степанова Анна Олександрівна</i> ДЕЯКІ МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ ТЕХ- НІКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА-ДУХОВИКІВ	53
<i>Якуба Юлія Володимирівна</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ХОРЕОГРАФІЇ ДО КЕРІВНИЦТВА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ШКОЛЯРІВ.....	55
<i>Ван Біньбін</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ: МУЛЬТИКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД	55
<i>Го Яньцзюнь</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	56
<i>Тао Жуй</i> КОНЦЕПТ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ВОКАЛЬНІЙ ШКОЛІ КИТАЮ ..	57
<i>Лі Чжухуа</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В СУЧАСНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	58
<i>Юй Хайюй</i> СВОЄРІДНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ-ХОРЕОГРАФІВ ..	59
<i>Kisiel Mirosław</i> THE ARTISTIC ACTIVITY IN AN EDUCATION FUTURE TEACHERS IN POLAND ..	60
<i>Чжу Цянь</i> ДОСВІД ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ СОЛЬНОГО СПІВУ	61
<i>Кьон Наталя Георгіївна, Кьон Володимир Вікторович</i> МЕТОДИ СПРІЯННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	62
<i>Думко Наталія Вікторівна</i> ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ КУРСАНТІВ	64